

SIGMA «Принципи державного управління»

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2024 РОЦІ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ І. МЕТОДОЛОГІЯ ЗБОРУ ДАНИХ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	6
РОЗДІЛ ІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2024 РОЦІ	9
2.1. Субіндикатор «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання»	9
2.1.1 Організація професійного навчання державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів	11
2.1.2. Організація професійного навчання державних службовців місцевих державних адміністрацій	17
2.2. Субіндикатор «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці»	19
ВИСНОВКИ	21

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ:

державні службовці категорії «А», «Б», «В»	– державні службовці, які займають посади державної служби категорії «А», «Б», «В»
ЄС	Європейський Союз
центральні органи влади	– міністерства, державні і національні служби та агентства, державні інспекції, інші державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України
НАДС	Національне агентство України з питань державної служби
ОЕСР	Організації економічного співробітництва та розвитку
Стратегія реформування державного управління на 2022–2025 рр.	– Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 р., схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р
територіальні органи міністерств, центральних органів влади	– територіальні органи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України

ВСТУП

Продовження реформи державного управління в Україні, зокрема в частині професійного розвитку державних службовців, залишається пріоритетним напрямом, який займає важливе місце в Плані відновлення України та має вирішальне значення для вступу до ЄС. До проєктів Національної програми «Основи відновлення: Зміцнення інституційної спроможності», спрямованої на досягнення ключових результатів Плану відновлення України, включено питання забезпечення професійного навчання державних службовців: Підвищення кваліфікації державних службовців (зокрема забезпечення ринкового рівня компенсації); Проєкт «Управління талантами» – розвиток державних службовців вищої ланки»; Проєкт з посилення спроможності до координації інтеграції до ЄС; Забезпечення безперервного проведення навчання працівників місцевих державних адміністрацій по відповідним напрямкам (в першу чергу по напрямку, який стосується оборони).

Також надзвичайно важливою у контексті євроінтеграційного курсу України є відповідність системи державного управління європейським принципам, а також належним практикам держав-членів ЄС та/або держав ОЕСР, зокрема в частині організації професійного навчання державних службовців. «Принципи державного управління», сформульовані в документі SIGMA¹, визначають ефективність державного управління та окреслюють основні вимоги, яких повинна дотримуватись Україна під час процесу інтеграції до ЄС.

Моніторинг і оцінка стану державного управління в Україні здійснюється Програмою SIGMA на основі європейських Принципів належного управління, які використовуються як методологічна основа для аналізу функціонування державних інституцій та формування рекомендацій щодо їх удосконалення. Зокрема, відповідно до Принципу 6 особлива увага приділяється розвитку кадрового потенціалу державної служби, передбачаючи впровадження якісної та безперервної системи навчання, прозорих процедур оцінювання службової діяльності, а також забезпечення справедливих можливостей для професійного зростання та кар'єрного просування.

Згідно з європейськими стандартами належного адміністрування з питань трансформації системи органів державного управління та з

¹ ОЕСР (2017), Принципи державного управління, ОЕСР, Париж,
<http://www.sigmaxweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2017-edition-ENG.pdf>.

урахуванням європейського рейтингу та європейської перспективи України розроблена Стратегія РДУ до 2025 р. Стратегією одним із основних складових реформи державного управління у частині модернізації державної служби та управління людськими ресурсами визначено реформу системи професійного навчання державних службовців, зокрема шляхом впровадження сучасної цілісної, мобільної та гнучкої системи професійного навчання державних службовців з розвинутою інфраструктурою та належним ресурсним забезпеченням, яка орієнтована на розвиток компетентностей та потреби в професійному розвитку державних службовців.

Прогрес у досягненні запланованих у Стратегії РДУ до 2025 р. результатів за напрямом «Професійна публічна служба та управління персоналом» визначається, зокрема, за такими індикаторами: частка державних службовців, які підвищили кваліфікацію (відсоток від загальної кількості державних службовців) та частка видатків державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців їх апарату (відсоток від фонду оплати праці).

Заплановане значення індикатора «Частка державних службовців, які підвищили кваліфікацію» у 2024 році становить 65% від загальної кількості державних службовців, у 2025 році – 70%. Заплановане значення індикатора «Частка видатків державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців апарату» у 2024 році становить 1,75 % від фонду оплати праці, у 2025 році – 2 %.

З метою оцінювання відповідності системи професійного навчання моніторинговим показникам Програми SIGMA, а також прогресу у досягненні запланованих Стратегією РДУ до 2025 р. індикаторів щодо професійного навчання державних службовців НАДС щороку проводиться моніторингове дослідження системи професійного навчання державних службовців за субіндикаторами «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» та «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці».

Цей звіт охоплює моніторингове дослідження системи професійного навчання державних службовців в Україні у 2024 році.

РОЗДІЛ І. МЕТОДОЛОГІЯ ЗБОРУ ДАНИХ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У 2024 році для отримання об'єктивних даних щодо витрат державних органів на професійне навчання державних службовців пропорційно до їх річного фонду оплати праці та кількості державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету, збір та узагальнення таких даних стосовно організації професійного навчання проводилось на основі інформації, поданої Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами влади та їх територіальними органами (за наявності), а також місцевими державними адміністраціями. Для збору та первинного узагальнення даних стосовно організації професійного навчання державних службовців реалізувалась трирівнева модель збору інформації (рис. 1).

Відповідно до трирівневої моделі збір та узагальнення даних щодо організації професійного навчання проводилися у кілька етапів:

на першому етапі НАДС подано запити про надання інформації щодо організації професійного навчання у 2024 році до Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та міжрегіональних управлінь НАДС;

на другому етапі Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами влади подано до НАДС інформацію щодо організації професійного навчання в апараті відповідного державного органу та його територіальних органів (за наявності). Також міжрегіональними управліннями НАДС узагальнено та подано до НАДС інформацію щодо організації професійного навчання, отриману від місцевих державних адміністрацій;

на третьому етапі НАДС узагальнено інформацію щодо організації професійного навчання, подану Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами влади, міжрегіональними управліннями НАДС та підготовлено відповідний аналітичний звіт.

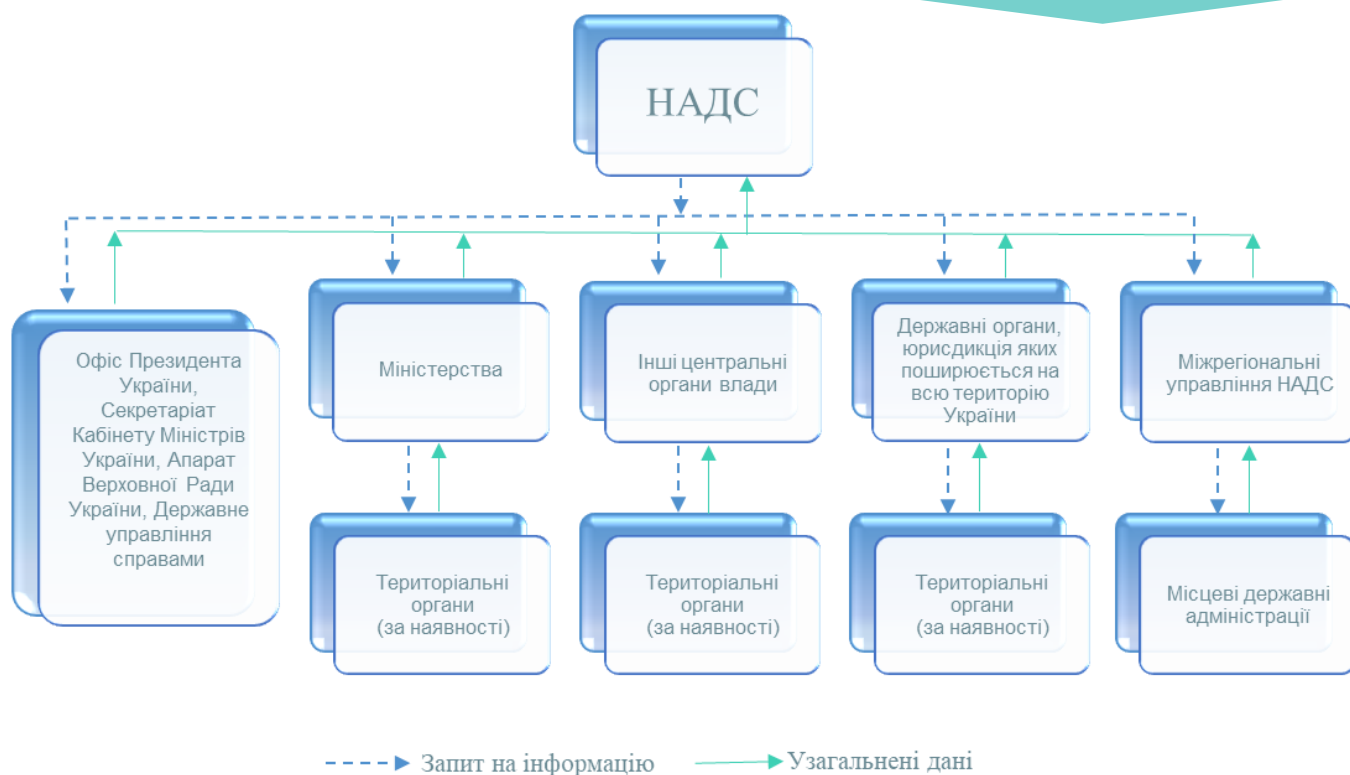

Рис. 1. Модель збору та узагальнення даних щодо організації професійного навчання у 2024 році

Субіндикатор «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» розраховувався як відношення кількості державних службовців, які пройшли професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням, за рахунок коштів відповідного державного органу), до загальної кількості державних службовців, які фактично працювали у відповідному державному органі станом на початок звітного року (субіндикатор виражається у відсотках). Під час розрахунку субіндикатора ураховувались дані щодо:

кількості державних службовців, які в 2024 році завершили навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальностями, необхідними для їх професійної діяльності, зокрема за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»;

кількості державних службовців, які в 2024 році підвищили кваліфікацію хоча б за однією загальною (спеціальною) професійною (сертифікатною) або загальною (спеціальною) короткостроковою програмою підвищення кваліфікації.

У разі, коли у звітному році державний службовець за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням, за рахунок коштів відповідного державного органу) успішно завершив навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю, необхідною для його професійної діяльності, зокрема за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», та підвищив кваліфікацію за однією або більше програмами підвищення кваліфікації, то дані про підвищення кваліфікації враховувалися один раз.

У рамках цього дослідження не враховувалась кількість державних службовців, підвищення кваліфікації яких здійснювалось за рахунок їх власних коштів та/або за рахунок коштів програм (проектів) міжнародної технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2024 РОЦІ

1.1. СУБІНДИКАТОР «КІЛЬКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПРОТЯГОМ РОКУ ПРОЙШЛИ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ»

Відповідно до «Звіту про кількісний та якісний склад державних службовців», який щороку формується НАДС, станом на 01 січня 2024 року фактична кількість працюючих державних службовців категорії «А», «Б», «В» становила 159 904 особи, зокрема: 213 – державні службовці категорії «А», 40 737 – державні службовці категорії «Б», 118 954 – державні службовці категорії «В».

У межах дослідження відповідності системи професійного навчання державних службовців моніторинговим показникам Програми SIGMA у 2024 році НАДС узагальнено дані щодо організації професійного навчання державних службовців, які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, 19 міністерствах, 28 службах, 13 агентствах, 4 інспекціях, 8 органах судової влади та прокуратури, 29 інших державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та їх територіальних органів (за наявності), 24 місцевих державних адміністраціях та Київській міській державній адміністрації. Також до переліку включених до цього дослідження державних органів ввійшли утворені у 2024 році Державна служба України у справах дітей та Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Водночас під час збору та узагальнення даних щодо організації професійного навчання державних службовців не враховано інформацію про навчання державних службовців судів спеціального підпорядкування (апеляційних, окружних, адміністративних, господарських), а також міських, районних та міськрайонних судів, фактична чисельність яких станом на 01 січня 2024 року становила 11 695 осіб.

Отже, загалом узагальнено та проаналізовано інформацію про професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету 147 750 державних службовців категорії «А», «Б», «В», що становить 99,7% від фактичної кількості працюючих державних службовців в органах, які охоплено даним моніторинговим дослідженням (станом на 01 січня 2024 року).

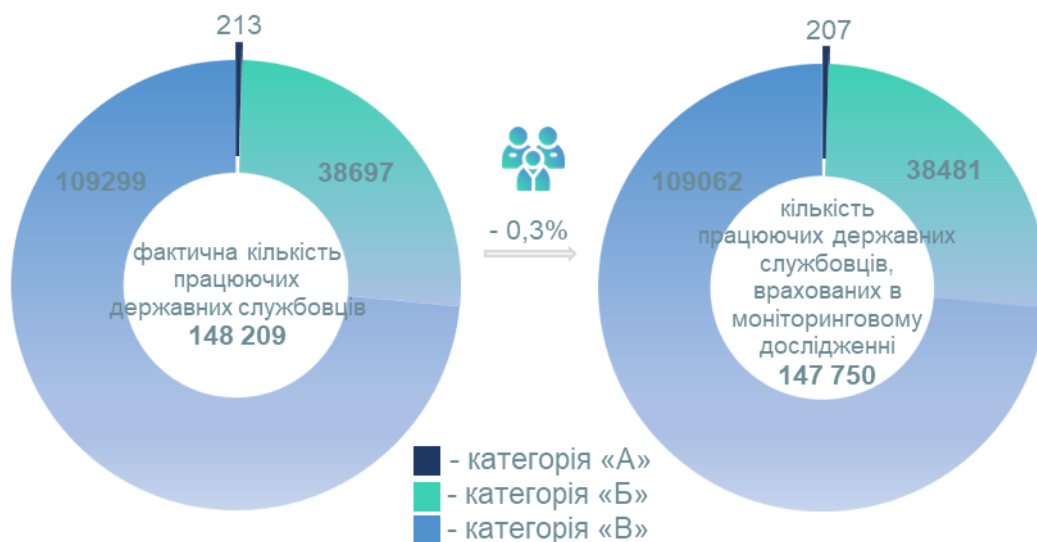

Рис. 2. Інформація про кількість державних службовців, яка враховувалася для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання»

Аналіз поданої центральними органами влади та місцевими державними адміністраціями інформації показав, що у 2024 році професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням, за рахунок коштів відповідного державного органу) пройшли 63 053 державні службовці, з них: 164 державні службовці категорії «А», 14 828 державних службовців категорії «Б», 48 061 державний службовець категорії «В».

Відповідно значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого як співвідношення кількості державних службовців, які хоча б один раз пройшли навчання за рахунок коштів державного бюджету, до загальної кількості працюючих державних службовців в органах, що охоплені цим дослідження, становить 43 %, зокрема за категорії посад державної служби: для державних службовців категорії «А» – 79%, категорії «Б» – 39 % та категорії «В» – 44% (рис. 3).

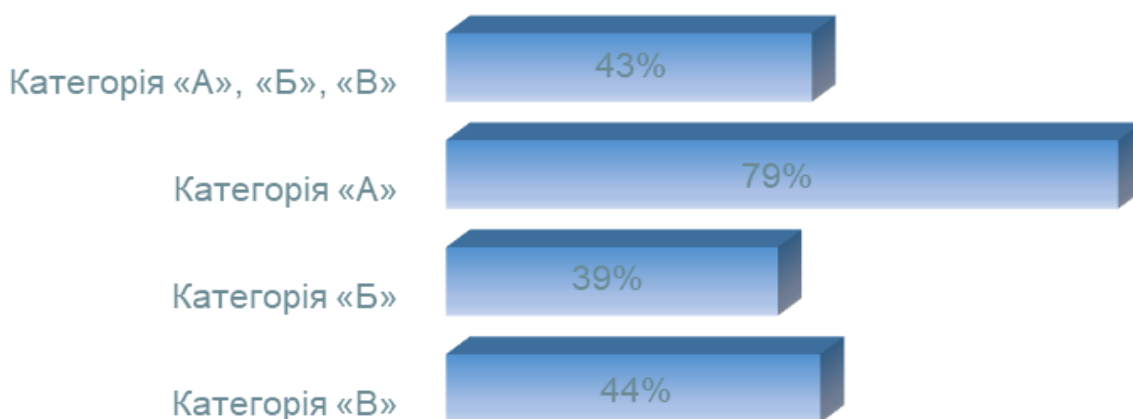

Рис. 3. Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», %

2.1.1 Організація професійного навчання державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів

З метою проведення дослідження щодо організації у 2024 році професійного навчання державних службовців за рахунок коштів державного бюджету НАДС узагальнено інформацію про професійне навчання 121 491 державного службовця Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів (за наявності), зокрема 207 державних службовців категорії «А», 29 268 державних службовців категорії «Б», 92 016 державних службовців категорії «В».

За результатами аналізу наданої інформації встановлено, що упродовж 2024 року професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету пройшли 58 518 державних службовців категорії «А», «Б», «В», які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах та територіальних органах центральних органів влади, з них: 164 (79%) державні службовці категорії «А», 13 262 державні службовці категорії «Б» та 45 092 державні службовці категорії «В».

Загальне значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого щодо державних службовців категорії «А», «Б», «В» Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів та територіальних органів центральних органів влади, у 2024 році становить 48%. Значення субіндикатора за категоріями посад державної служби: для державних службовців категорії «А» зазначених державних органів – 79 %, категорії «Б», «В» – 45 % та 49% % відповідно (рис. 4).

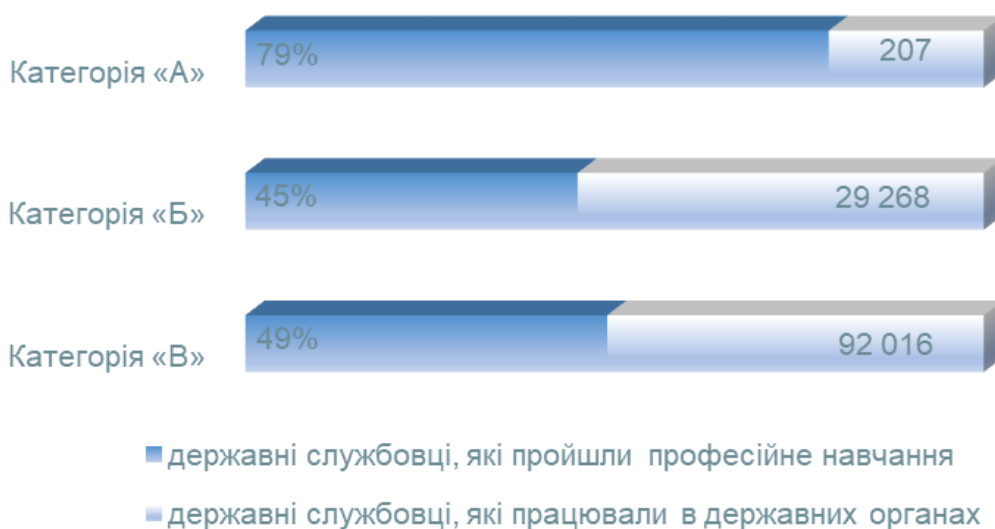

Рис. 4. Розподіл державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів та територіальних органів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання у 2024 році, за категоріями посад державної служби

У межах моніторингового дослідження відповідності системи професійного навчання показникам Програми SIGMA здійснено порівняльний аналіз даних щодо професійного навчання державних службовців апаратів центральних органів влади та їх територіальних органів. Так, у звітному році за рахунок коштів державного бюджету пройшли навчання 13 598 державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів центральних органів влади, з них: 164 державні службовці категорії «А» (79% загальної кількості працюючих державних службовців відповідної категорії посад у вищезазначених органах), 4 268 (58%) державних службовців категорії «Б», 9 166 (57%) державних службовців категорії «В» (рис. 5).

Рис. 5. Розподіл державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання у 2024 році, за категоріями посад державної служби

Також НАДС узагальнено інформацію про професійне навчання 97 934 державних службовців категорії «Б» і «В», які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби в територіальних органах центральних органів влади. За результатами узагальнення поданої інформації встановлено, що у 2024 році професійне навчання пройшли 44 920 державних службовців територіальних органів центральних органів влади, що становить 46% від їх загальної чисельності станом на 01 січня 2024 року.

Визначені загальні значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» за категоріями посад державної служби в територіальних органах центральних органів влади у звітному році становили: для державних службовців категорії «Б» – 41% (8 994 особи), державних службовців категорії «В» – 47% (35 926) (рис. 6).

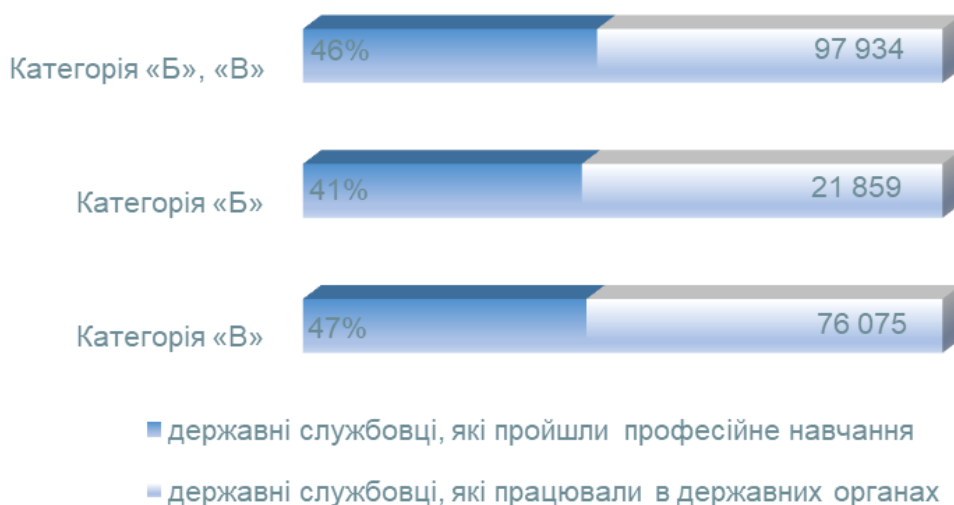

Рис. 6. Розподіл державних службовців територіальних органів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання у 2024 році, за категоріями посад державної служби, %

Як засвідчили результати моніторингового дослідження, 58 518 державних службовців, які у 2024 році пройшли навчання за рахунок коштів державного бюджету, за видами професійного навчання розподілились таким чином: 58 312 державних службовців підвищили кваліфікацію за загальними (спеціальними) професійними (сертифікатними) та/або короткостроковими програмами підвищення кваліфікації, 206 державних службовців успішно завершили навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальностями, необхідними для їх професійної діяльності.

Зокрема у звітному році 206 державних службовців успішно завершили навчання за програмами підготовки магістрів за такими спеціальностями: публічне управління та адміністрування; психологія; право; електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; лісове господарство; комп'ютерні науки; міжнародне право; менеджмент; будівництво та цивільна інженерія; екологія; соціальне забезпечення.

У центральних органах влади у звітному році диплом магістра отримали 77 державних службовців Офісу Президента України, Апарату Верховної Ради України та апаратах інших центральних органів влади, у тому числі: один державний службовець категорії «А», 32 державні службовці категорії «Б», 44 – категорії «В», що становить 37% від загальної кількості дипломованих державних службовців за спеціальностями, необхідними для їх професійної діяльності.

Водночас серед державних службовців, які у 2024 році за рахунок державного бюджету успішно завершили навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів, переважали державні службовці територіальних органів центральних органів влади. Зокрема диплом магістра отримали 129 державних службовців територіальних органів центральних органів влади, з них: 57 державних службовців категорії «Б», 72 – категорії «В» (у відсотковому відношенні – 63% дипломованих державних службовців).

Таким чином, порівняльний аналіз інформації щодо професійного навчання державних службовців, які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах, показав, що у звітному році пройшли професійне навчання 13 598 державних службовців категорії «А», «Б», «В», що становить 23% від загальної кількості державних службовців, які пройшли професійне навчання. Водночас в територіальних органах центральних органів влади таке навчання пройшли 44 920 державних службовців категорії «Б» та «В», що становить 77%.

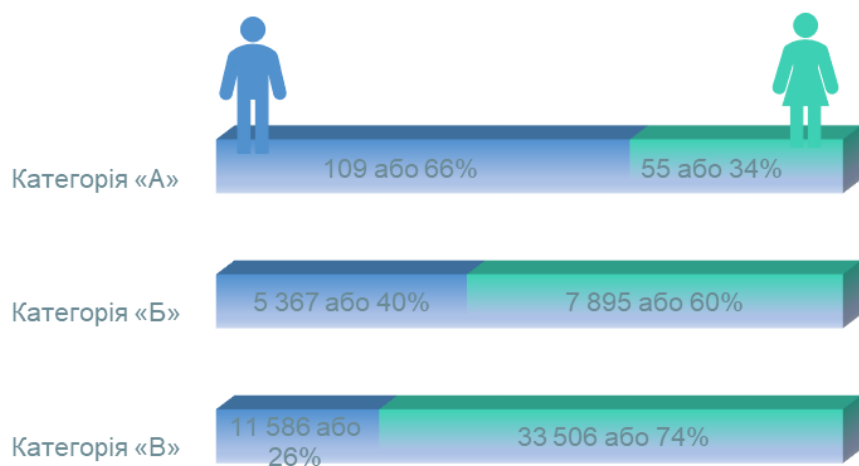

Рис. 7. Гендерний розподіл державних службовців категорії «А», «Б», «В» Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів центральних органів влади та їх територіальних органів, які протягом 2024 року пройшли професійне навчання

Результати гендерного аналізу показали, що серед державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів та територіальних органів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету (рис. 7), переважали жінки (71%), зокрема: серед державних службовців категорії «А» переважали чоловіки (67%), державних службовців категорії «Б» і «В» – жінки (60% та 75% відповідно).

Необхідно зауважити, у 2024 році порівняно з 2023 роком відсоткове значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для державних службовців категорії «А», «Б», «В» Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів, становить 48%, що свідчить про зменшення цього показника на 3 відсоткових пункти (далі – в.п.).

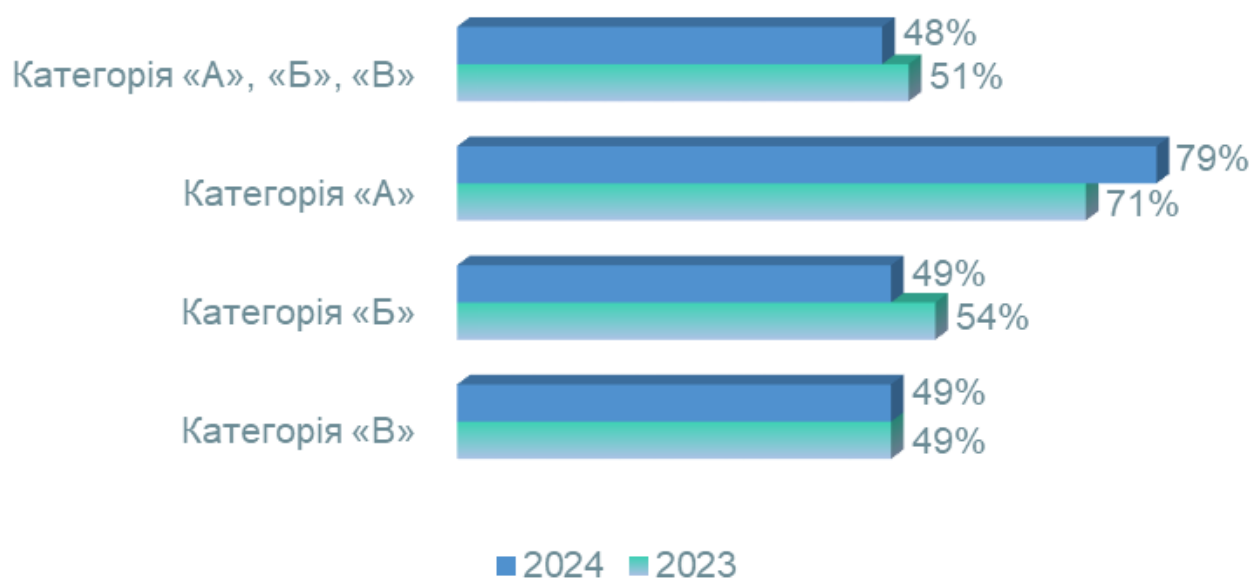

Рис. 8. Значення субіндикатора у 2023 та 2024 роках «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для державних службовців категорії «А», «Б», «В» Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів, %

Аналіз відповідної інформації за категоріями посад державної служби показав, що значення субіндикатора, розрахованого для державних службовців категорії «А», у звітному році збільшилось порівняно з 2023 роком на 8 в.п., тоді як значення субіндикатора, розрахованого для державних службовців категорії «Б», зменшилося на 5 в.п. відповідно. Водночас значення цього субіндикатора для державних службовців категорії «В» залишилося на рівні 2023 року (рис. 8).

2.1.2. Організація професійного навчання державних службовців місцевих державних адміністрацій

Відповідно до «Звіту про кількісний склад державних службовців» станом на 01 січня 2024 року фактична чисельність державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б», «В» в місцевих державних адміністраціях, становила 26 207 осіб.

Для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» НАДС відповідно до інформації, поданої міжрегіональними управліннями НАДС, узагальнено та проаналізовано дані про професійне навчання 26 259 державних службовців категорії «Б», «В», у тому числі: 9 213 державних службовців категорії «Б» та 17 046 державних службовців категорії «В», які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби в місцевих державних адміністраціях, що функціонують у 24 областях України (Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській) та місті Києві.

Загалом протягом 2024 року професійне навчання за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням, за рахунок коштів відповідних органів) пройшли 4 535 державних службовців місцевих державних адміністрацій, у тому числі: 1 566 державних службовців категорії «Б» та 2 969 державних службовців категорії «В». Це становить по 17% від загальної кількості державних службовців відповідних категорій посад державної служби, які працювали у місцевих державних адміністраціях станом на 01 січня 2024 року (рис. 9).

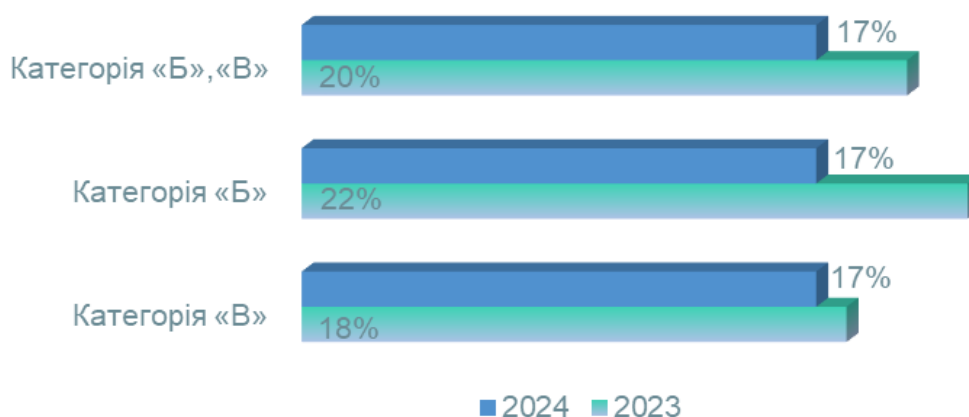

Рис. 9. Частка державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б» і «В» в місцевих державних адміністраціях та пройшли професійне навчання у 2024 році, %

За результати моніторингового дослідження 4 474 державні службовці місцевих державних адміністрацій підвищили кваліфікацію за відповідними загальними (спеціальними) професійними (сертифікатними) та/або короткостроковими програмами та 61 державний службовець успішно завершив навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальностями, необхідними для їх професійної діяльності, зокрема за спеціальностями: психологія, публічне управління та адміністрування.

Порівняння результатів професійного навчання державних службовців місцевих державних адміністрацій у 2023 та 2024 роках свідчить про зниження значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання». Це зменшення спостерігається як у цілому для державних службовців категорії «Б» і «В» (на 3 в.п.), так і в розрізі категорій посад державної служби: для державних службовців категорії «Б» – на 5 в.п., а для державних службовців категорії «В» – на 1 в.п.

Результати гендерного розподілу державних службовців місцевих державних адміністрацій, які у звітному році пройшли професійне навчання (рис. 10), показали, що серед таких державних службовців переважають жінки, зокрема 75% жінок – серед державних службовців категорії «Б», 83% жінок – категорії «В».

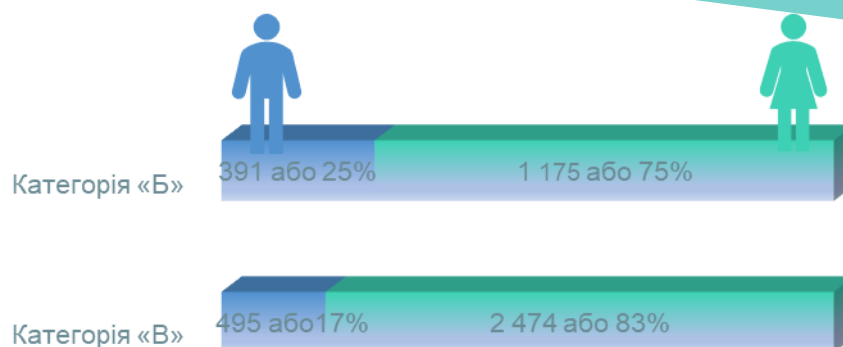

Рис. 10. Гендерний розподіл державних службовців місцевих державних адміністрацій, які пройшли професійне навчання у 2024 році, %

Таким чином, у 2024 році значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для державних службовців категорій «Б» і «В» місцевих державних адміністрацій, становить 17% та є меншим на 31 відсотковий пункт до аналогічного субіндикатора, розрахованого для державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів, який у 2024 році становив 48%.

2.2. СУБІНДИКАТОР «ВИТРАТИ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ НА НАВЧАННЯ ПРОПОРЦІЙНО ДО РІЧНОГО ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ»

На основі аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до розміру річного фонду оплати праці державних органів, поданої Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, 19 міністерствами, 28 службами, 13 агентствами, 4 інспекціями, 8 органами судової влади та прокуратури, 29 іншими державними органами, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та їх територіальними органами (за наявності), встановлено, що витрати на професійне навчання державних службовців зазначених органів пропорційно до річного фонду оплати праці становили 0,06%, зокрема:

0,05% – для Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади;

0,07% – для територіальних органів центральних органів влади.

Результати аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до річного фонду оплати праці місцевих державних адміністрацій, показали, що значення відповідного субіндикатора становить 0,02%.

Загальне значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» становить 0,05%. Загальне значення субіндикатора було визначено як середнє зважене з урахуванням часток державних службовців у кожній групі органів влади. Для розрахунку враховано витрати на професійне навчання Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів, місцевих державних адміністрацій, а також пропорційна кількість державних службовців, що належать до відповідних груп.

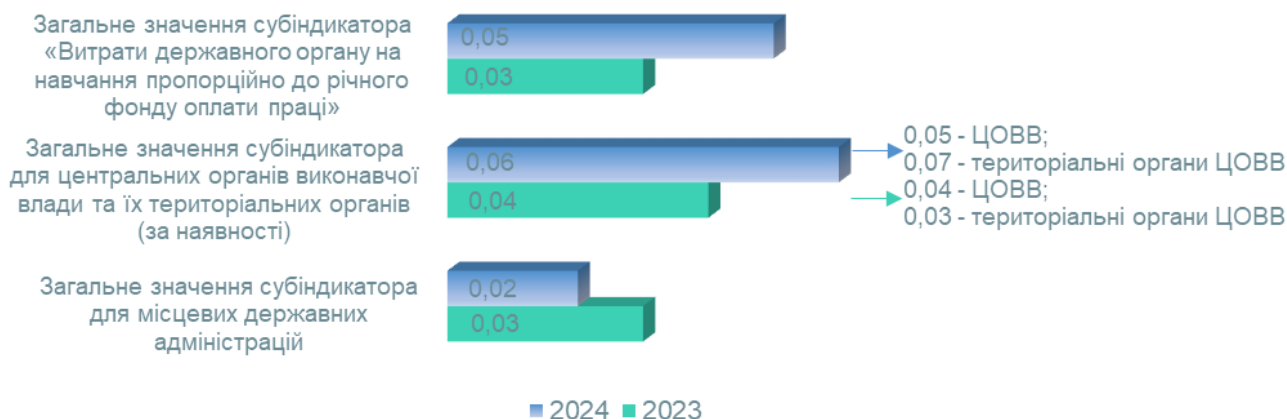

Рис. 11. Значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» у 2024 та 2023 роках, %

Порівняльний аналіз даних про витрати державних органів на професійне навчання державних службовців Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та їх територіальних органів, місцевих державних адміністрацій у 2024 та 2023 роках (рис. 11) засвідчив про зростання значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» з 0,03% до 0,05%.

ВИСНОВКИ

В Україні законодавчі та нормативно-правові акти регулюють питання організаційно-правових та фінансово-економічних засад організації професійного розвитку і навчання державних службовців.

Проведення моніторингового дослідження системи професійного навчання державних службовців за субіндикаторами «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» та «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» мало на меті вивчення сучасного стану реалізації права/обов'язку державних службовців на професійне навчання через навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальностями, необхідними для їх професійної діяльності, зокрема за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та/або підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням, за рахунок коштів відповідного державного органу). Під час цього дослідження не враховувалась інформація щодо професійного навчання державних службовців за рахунок коштів місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, коштів проєктів (програм) міжнародної технічної допомоги та інших форм міжнародного співробітництва відповідно до законодавства, інших джерел, не заборонених законодавством.

У 2024 році в умовах продовження збройної агресії з боку російської федерації система професійного навчання державних службовців залишалася важливою складовою забезпечення ефективності функціонування державних органів. Незважаючи на складну безпекову ситуацію, державні службовці демонстрували зацікавленість у підвищенні власної професійної компетентності та високий рівень залученості до навчання.

Загалом у 2024 році професійне навчання пройшли 63 053 державні службовці категорій «А», «Б» і «В», що становить 43% від загальної кількості державних службовців, які станом на 01 січня 2024 року займали посади державної служби. Це на 3 відсоткові пункти менше, ніж у 2023 році (46%), що було зумовлено бюджетними обмеженнями та зміною пріоритетів та напрямів бюджетних призначень в умовах воєнного стану.

Найвищий рівень охоплення професійним навчанням традиційно зафіксовано серед державних службовців категорії «А» – 79%, що демонструє зростання усвідомлення важливості розвитку стратегічного лідерства та управлінських компетентностей на вищих щаблях державної служби. Водночас рівень охоплення професійним навчанням, організація якого здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, серед службовців категорії «Б» становив 39%, категорії «В» – 44%.

Також у 2024 році 267 державних службовців успішно завершили навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальностями, актуальними для системи державного управління: публічне управління та адміністрування; психологія; право; електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; лісове господарство; міжнародне право; менеджмент; будівництво та цивільна інженерія; екологія; соціальне забезпечення тощо. Це свідчить про поступову орієнтацію державних службовців на отримання спеціалізованої освіти та зростання ролі формально освіти для кар'єрного розвитку на державній службі.

Аналіз витрат на професійне навчання державних службовців пропорційно до річного фонду оплати праці показав надзвичайно низький рівень інвестування у підвищення кваліфікації державних службовців – загалом лише 0,05% від річного фонду оплати праці державних органів. Для місцевих державних адміністрацій цей показник – 0,02%.

Таким чином, забезпечення доступу до якісного професійного навчання, збільшення його фінансування та збереження системного підходу до професійного розвитку державних службовців є необхідними передумовами для посилення спроможності державного управління в умовах тривалої війни та повоєнного відновлення. Надання пріоритету підвищенню кваліфікації службовців, особливо на рівні територіальних органів та місцевих адміністрацій, має стати складовою частиною державної політики в сфері публічного управління.